

Розділ 1

УСЕ НЕ ТАК, ЯК ВИ ДУМАЄТЕ

Як мені дізнатися, що в моїх думках,
перш ніж я це напишу?

Е.-М. Форстер

Ваше життя не має значення.

Я не пишу це для того, щоб у вас з'явилася думка зістрибнути з найближчого моста; натомість я розглядаю це більш відсторонено. Спершу визнаймо, що значення, яких ми надаємо людям, предметам та обставинам, є цілком суб'єктивні. Кожна з цих речей за природою має свій, властивий тільки їй сенс. Функціональна та дисфункціональна поведінка є результатом особистого вибору, що базується на значенні, яке надає йому людина. Це також означає, що ми маємо право змінювати наші сприйняття та відчуття. Таким чином, ми можемо усунути сприйняття, яке нам шкодить, та посилити те, що нам допомагає. Ваш погляд на життя глибоко переплітається з вашою схильністю до успіху. Жалюгідні пустомелі можуть чогось досягти, але їхні досягнення все одно закінчуються жалюгідно. Це не успіх. Успіх — це робити те, що ви любите, і бути щасливими через це.

Для того щоб навчитися краще керувати своїм сприйняттям, емоціями та поведінкою, корисно аналізувати спосіб свого мислення.

ВИ ВСЬОМУ НАДАСТЕ ЗНАЧЕННЯ

Майк, випускник мого класу у Стенфорді, планував виготовити музичний інструмент на відомий літній фестиваль під назвою «Палаюча людина». Фестиваль проводиться щорічно за тиждень до Дня праці в пустелі Блек-Рок, Невада. Серед найбільших принада «Палаючої людини» — масивні витвори мистецтва, машини та скульптури, виготовлені учасниками. У Майка з'явилась ідея виконати проект у приміщенні мого класу, тому що ми обоє відвідуємо цей фестиваль. Майк хотів сконструювати портативний орган, який мав працювати надзвичайним способом: у ньому було передбачено паровий котел, що подавав би пару до різних труб для створення музики.

Проект здавався надто амбітним, як на мене, але я вирішив не відмовляти хлопця, його мотивація виявилася дуже серйозною. Ми узгодили, що він приходить до мене раз на тиждень і звітуватиме про свої успіхи.

Та все пішло не за планом. Спочатку він час від часу відвідував мене й виправдовувався, що в нього майже нічого не виходить. Незабаром я втомився від того, що ми обидва лише гаємо наш час. Я сказав Майку забути про наші зустрічі, допоки я не буду йому справді потрібен. Я вирішив чекати фінального результату.

Коли почався фестиваль, у призначений час я прийшов до Майкового табору. Я взяв із собою Адріана та Стіва, двох дуже вправних інженерів, які були моєю командою на фестивалі й дуже хотіли побачити фінальний результат. Презентація Майка стала цілковитим провалом. Зрозуміло, що він не закінчив проект і під час демонстрування його пристрій спрацював погано або взагалі не спрацював. Майку було соромно, мені було соромно, Адріану та Стіву

теж було соромно за нього. Якщо б мене попросили оцінити роботу Майка на той момент, я б не зміг зробити цього по совісті.

Швидко промайнуло три роки. Я знову пішов на фестиваль з Адріаном та Стівом. Ми спостерігали за виступом танцювальної групи дівчат *Flaming Lotus Girls*, які демонстрували дивовижну анімовану скульптуру під назвою «Зміїна Матір» (*Serpent Mother*). Це була металева скульптура зміїного скелета заввишки в 50 метрів, обмотана навколо яйця. Газ спускався вниз по хребту від 41 вогнемета. Вибухи починалися з верхівки зміїних хребців і вистрілювали вогнем на 6 метрів у повітрі. Голова та щелепи змії були гідравлічними. Ми всі троє завмерли від захвату, так само як і тисячі інших глядачів. Усі погодилися, що це був найбільш розючий проєкт на фестивалі. Ми поспостерігали ще деякий час, а потім вирішили пройтися.

Кількома годинами пізніше я повернувся сам. До цього часу танцюристи вже пішли, і натовп потроху розходився. Я мав нагоду підійти ближче та детально роздивитися, як була сконструйована «Зміїна Матір». У мені прокинувся інженер-механік, тож я зацікавився, що саме зв'язує рухливу голову з тілом, і вирішив запитати про це одного з відвідувачів. Він відповів, що не знає, але «той хлопець, що тримає датчик, знає все». Я глянув угору, а там був Майк. Це він контролював усе шоу. Я підійшов до нього, та, не вагаючись, обійняв його, після чого ми почали розмову.

Виявилося, що він дуже активно працював в організації *Flaming Lotus Girls* і брав участь у їхній місії, що мала на меті залучити більше жінок до тих носіїв культури, що перебувають на перетині скульптури, кінетики, робототехніки, піротехніки та електронних технологій. Вони використовували спільний процес, який дає учасникам можливість набувати нових навичок та ставати активними виконавцями. Безсумнівно, я був дуже вражений тим, чого вдалося досягнути Майку.

Впродовж моєї восьмигодинної поїздки назад із фестивалю я обдумував свої враження від пережитого. Пам'ятаю, як соромно

мені було за проект Майка та як я пишався його новими здобутками тепер.

Судячи з мого попереднього досвіду, я не міг високо оцінити його можливості; але якщо б мене хтось запитав зараз, я б не вагаючись дав йому позитивну рекомендацію. Зрозуміло, що Майк не був тим, ким мені спершу здавався, і його історія мала більше нюансів і труднощів, ніж я міг уявити.

«Я виправдав себе?» — написав він мені після всього. Я не зміг не засміятися. Так, він це зробив.

Ви можете пізнавати когось чи не вічність. Люди постійно змінюються і стають то добрими, то поганими. Нам під силу все переосмислювати. Я не знаю, що відбувалося в житті Майка під час моїх занять. Я лише здогадуюся, що він був типовим студентом, який зотягував з роботою і не приділяв їй належного значення. На той час у мене склалося лише таке стереотипне враження про нього. Для мене він був ледарем, і я вже «списав» його, керуючись лише тим єдиним враженням.

Саме таким значенням я його наділив. Я й не зупинився, щоб замислитися, що в ньому може бути щось величне.

Цей урок був очевидним для мене: усе насправді не таке, як ви думаєте. Ви надаєте всьому свого значення.

Моя дочка не має значення

На своєму занятті я даю таку виправу: ходжу кімнатою й прошу учасників виділити будь-що з їхнього життя. Потім вони мають сказати, що ця річ не має значення. Я показую їм, що предмет чи людина не наділені значенням від самого початку. Тож, наприклад, як дійде черга до мене, я можу сказати, що робота не має для мене значення, а хтось інший скаже, що його дружина не має значення. А далі для когось із учасників не матиме значення «Інститут Д.», взуття, сорочка, волосся, вага, велосипед, математичні здібності і тому подібне. Усе: від дрібниці до речей, які, на